

HUR MÅR FÖRETAGAREN?

En rapport om välbefinnande och livstillfredsställelse

Maj 2019

företagarna

INNEHÅLL

Förord.....	3
Sammanfattning.....	4
Företagarens livstillfredsställelse och välbefinnande i stort.....	6
Hur mår Sveriges företagare på jobbet?.....	14
Har företagares personlighet något samband med deras välbefinnande?.....	23
Diskussion.....	25
Referenser.....	26
Appendix A.....	27

Företagarna är Sveriges största organisation för företagare. Vi driver opinion för att förbättra företagarklimatet och göra det enklare att starta, driva, utveckla och äga företag. Företagarna är medlemsägda, medlemsstyrda och partipolitiskt obundna. Varje vecka söker tusentals företagare upp oss för juridisk rådgivning, anpassade förmåner, event och möten. Vi företräder ca 70 000 företagare, vilket ger oss en stor möjlighet att påverka och driva opinion för ett bättre företagsklimat. Våra medlemmar gör oss till en stark och trovärdig röst i maktens korridorer.

FÖRORD

I Sverige har en halv miljon människor sitt eget företag som huvudsaklig sysselsättning och går under benämningen företagare. Gruppen företagare växer i takt med att såväl arbetslivet som samhället förändras. Varje år startas 70 000 nya företag i Sverige. En företagare arbetar i snitt en arbetsdag mer per vecka än en vanlig anställd och många av dessa har valt att skapa jobb åt en eller flera personer. En stor andel företagare har också vid ett eller ett flertal tillfällen valt att avstå från sin egen lön för att kunna betala företagets medarbetare. Att kunna styra över sin egen tid är för många den största drivkraften till att starta eget. Företagens villkor och näringslivets utveckling är väl undersökt, men få har tittat på eldsjälarna bakom detta. Hur mår Sveriges företagare egentligen? Det är något som vi har valt att undersöka.

Sociologiska Institutionen vid Umeå Universitet bedriver forskning om småföretagares villkor såväl som välbefinnande och livstillfredsställelse hos den svenska befolkningen. Företagarna är Sveriges största organisation för företagare och verkar sedan 1905 för att Sverige ska vara ett av världens mest entreprenörvänliga länder. Tillsammans har vi genomfört en unik studie bland drygt 1 200 företagare för att öka kunskapen om Sveriges företagare och samtidigt bidra till forskning om företagares välbefinnande. Rapporten belyser hur nöjda företagare är med livet i stort, men inte minst hur tillfredsställda de är med sin familj och sina nära relationer, privatekonomi, hälsa, fritid och sitt eget företagande.

René Bongard
Analys & opinion
Företagarna

Filip Fors Connolly
Sociologiska Institutionen
Umeå Universitet

Ingemar Johansson Sevä
Sociologiska Institutionen
Umeå Universitet

Om undersökningen

Undersökningen bygger på en enkät som skickades ut till 4 323 medlemmar i Företagarnas panel. 1 208 svar ingår i analysen, vilket motsvarar 28 procent av samtliga tillfrågade. Undersökningsperioden sträcker sig mellan 19 september 2017 och 6 oktober 2017.

SAMMANFATTNING

- Företagare mår överlag bra. De mår något bättre på fritiden än på jobbet. Äldre företagare mår betydligt bättre än yngre företagare och denna grupp är även mer nöjda med sitt liv som helhet. Det går inte att utläsa någon skillnad mellan kvinnor och män när det kommer till deras mående på jobbet. Dock mår männen lite bättre än kvinnorna på sin fritid.
- Företagare som har en hög umgängesfrekvens med släkt och vänner mår bättre än företagare med en låg umgängesfrekvens. Företagare som är singlar är mindre nöjda med livet och mår sämre på fritiden jämfört med de företagare som har en partner. Däremot mår inte singlarna sämre på jobbet.
- Olika personlighetsdrag har en koppling till hur nöjda företagare är med livet. Ju mer emotionellt stabila, utåtriktade, samvetsgranna och ärliga/ödmjuka företagare är desto högre är deras livstillfredsställelse. Öppenhet och vänlighet har dock inget samband med företagares livstillfredsställelse.
- Företagare är generellt väldigt nöjda med sitt företagande. Av sex olika livsdomäner är företagare endast mer nöjda med familj/nära relationer. Företagare är minst nöjda med sin hälsa.
- När företagare bedömer livet i sin helhet, tycks tillfredsställelse med företagandet och fritiden vara de enskilt viktigaste faktorerna i denna bedömning. Dessa faktorer är viktigare än hur tillfreds de är med sin hälsa, familj och privatekonomi.
- Företagare upplever mest glädje i stunden när de har kontakt med sina kunder, däremot är administration och kontakt med myndigheter inte lika glädjefyllt. Vi ser liknande mönster när företagarna får bedöma olika aktiviteter i sitt företagande. De är mest nöjda med sin kärnverksamhet samt kontakt med anställda och kunder. Minst nöjda är de med administration och myndighetskontakter.

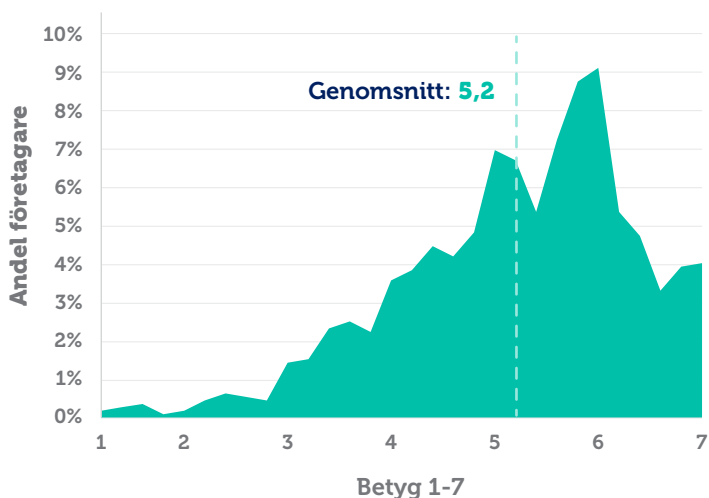
- Majoriteten av företagare jobbar mycket, mer än 40 timmar per vecka. Dessa företagare mår lite sämre än företagare som jobbar färre antal timmar. Vi ser också att företagare som spenderar mycket tid på administration och myndighetskontakter mår sämre än företagare som spenderar mindre tid på dessa aktiviteter.
- Hög omsättning är inte kopplat till högre välbefinnande bland företagare - däremot är lönsamhet det. Företagare vars företag gick med vinst senaste året är mer tillfreds med livet och mår bättre både på jobbet och fritiden.
- Företagare som har företag med hög omsättning är mer nöjda med sin ekonomi men upplever samtidigt lägre autonomi och högre tidspress vilket drar ner deras välbefinnande. Det tycks alltså finnas både fördelar och nackdelar med att driva ett stort företag.
- Företagare utan anställda mår något bättre både på jobbet och fritiden än de företagare som har anställda, detta tycks bero på att soloföretagare upplever högre autonomi och lägre tidspress.

Företagarens livstillfredsställelse och välbefinnande i stort

Företagares livstillfredsställelse

Studier från Sverige och en rad andra länder har visat att företagare är mer nöjda med livet jämfört med anställda. Även i denna studie ser vi att företagare överlag är mer tillfreds med livet (se figur 1). Den generella livstillfredsställelsen – en kognitiv bedömning av livet i sin helhet - ligger i genomsnitt på 5,2 på en skala från 1 till 7, där höga värden innebär hög livstillfredsställelse. Måttet bygger på att företagarna fick ta ställning till fem olika påståenden, till exempel "Jag är nöjd med mitt liv" och "Mitt liv är i de flesta avseenden nära mitt ideal" (Diener m.fl. 1985).

Figur 1 Generell tillfredsställelse med livet (*satisfaction with life scale*)

Företagares känslor av välbefinnande

Ett annat sätt att fånga hur företagare mår generellt, är att undersöka deras känslomässiga välbefinnande. När vi mätte känslomässigt välbefinnande fick företagarna skatta hur ofta de upplevde positiva känslor som till exempel glädje och engagemang samt negativa känslor som till exempel oro och tristess (Västfjäll m.fl. 2007). Vi skapade sedan ett sammanfattande mått baserat på förekomsten av positiva och negativa känslor, där positiva känslor höjer värdet på måttet och negativa känslor minskar värdet. I figur 2 ser vi att företagarna mår lite bättre på fritiden än på jobbet men skillnaden är marginell. Andra studier har dock visat att större skillnader existerar bland löneanställda där anställda mår betydligt bättre på fritiden än på jobbet. Företagares höga engagemang på jobbet skulle kunna förklara varför de mår nästan lika bra på jobbet som på fritiden.

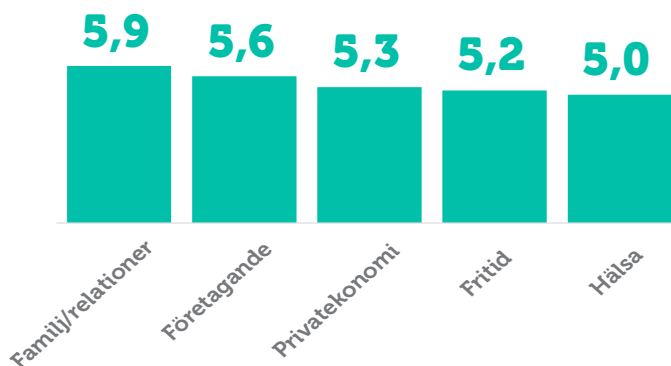
Figur 2 Känslomässigt välbefinnande på jobbet och på fritiden (medelvärde 1-7)

Hur nöjda är företagare med olika områden av livet?

Förutom att undersöka hur företagare mår generellt i Sverige, undersökte vi även hur nöjda företagare är med följande domäner i livet: familj/nära relationer, fritid, privatekonomi, hälsa och företagandet. Vår studie visar att företagarna är mest nöjda med familj och nära relationer, följt av företagandet och privatekonomin. Lägst betyg får fritiden och hälsan (se figur 3). Vi ser dock att nivåerna är relativt höga överlag, till exempel är företagare relativt nöjda med sin fritid och hälsa även om tillfredsställelsen är ännu högre när det gäller familj och nära relationer samt företagandet. Man skulle kunna misstänka att de relativt låga skattningarna av hälsa beror på att företagare i genomsnitt är äldre jämfört med anställda. Detta återspeglas även i vår undersökning där en tredjedel av deltagarna i undersökningen är 65 år eller äldre. När vi undersökte kopplingen mellan ålder och tillfredsställelse med hälsa för olika åldersgrupper bland företagare, fann vi dock att äldre företagare faktiskt är något mer nöjda med hälsan än yngre företagare, vilket var något oväntat.

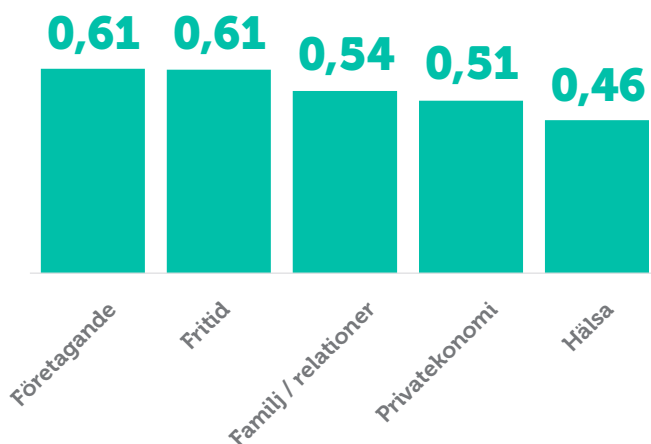
Figur 3 Domäntillfredsställelse (skala 1-7)

Vilka områden är viktigast när företagare bedömer livet i sin helhet?

Vi har hittills tittat på företagares generella livstillfredsställelse och deras tillfredsställelse med olika domäner i livet. Men vilken betydelse har deras bedömning av olika områden i livet för deras generella tillfredsställelse med livet? När vi undersöker sambanden mellan domäntillfredsställelse och livstillfredsställelse ser vi i figur 4 att företagandet och fritiden tycks vara de områden som är viktigast för livstillfredsställelsen. Detta resultat tycks gälla både för män och kvinnor. Eftersom företagandet sannolikt utgör en mycket central del av de flesta företagares liv är detta resultat kanske inte så förvånande. Resultaten visar även att familj och nära relationer utgör en viktig källa till bedömningen, vilket ligger i linje med andra studier i Sverige. Relativt sett mindre vikt verkar företagarna tillskriva hälsan och privatekonomi.

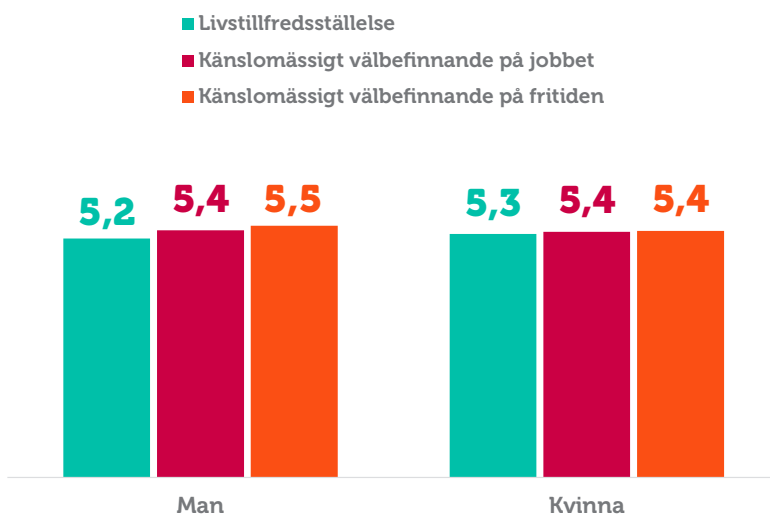
Figur 4 Samband mellan domäner och livstillfredsställelse (bivariat korrelationsanalys)

Skillnader mellan kvinnor och män?

Tidigare forskning om välbefinnande har endast påvisat marginella eller inga skillnader mellan kvinnor och män. Bland företagarna i denna undersökning ligger mäns och kvinnors livstillfredsställelse i paritet med varandra. Samma mönster ser vi när det kommer till känslomässigt välbefinnandet på arbetet, där kvinnor och män mår lika bra. Välbefinnandet på fritiden är dock något högre bland männen jämfört med kvinnorna.

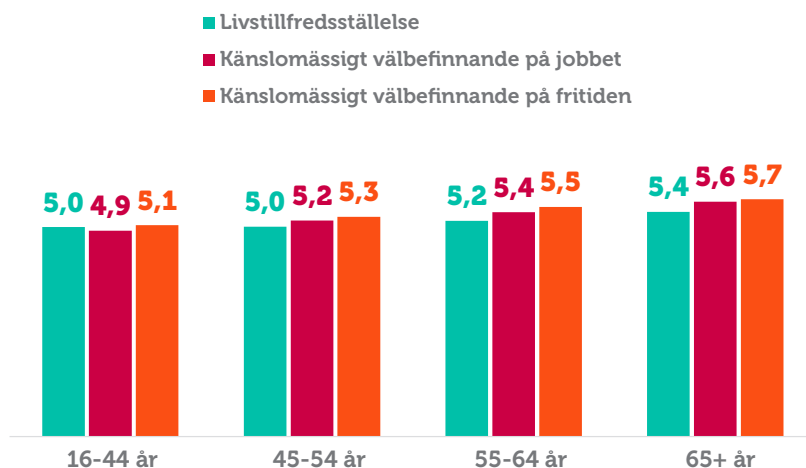
Figur 5 Livstillfredsställelse och känslomässigt välbefinnande på jobbet och på fritiden (medelvärde 1-7), kön

Ålder

Till skillnad från kön tycks ålder spela en betydligt större roll för företagares livstillfredsställelse och välbefinnande. Äldre företagare är betydligt nöjdare med livet och upplever ett högre känslomässigt välbefinnande jämfört med yngre företagare. Bäst mår företagare som är 65 år eller äldre. Vi ser också att sambandet tycks vara linjärt, det vill säga att välbefinnandet och livstillfredsställelsen ökar gradvis med ökad ålder. Detta är i linje med andra studier som genomförts på befolkningen i stort, vilket tyder på att det positiva sambandet mellan ålder och välbefinnande inte är något unikt för just företagare även om sambandet möjligen är lite starkare för denna grupp.

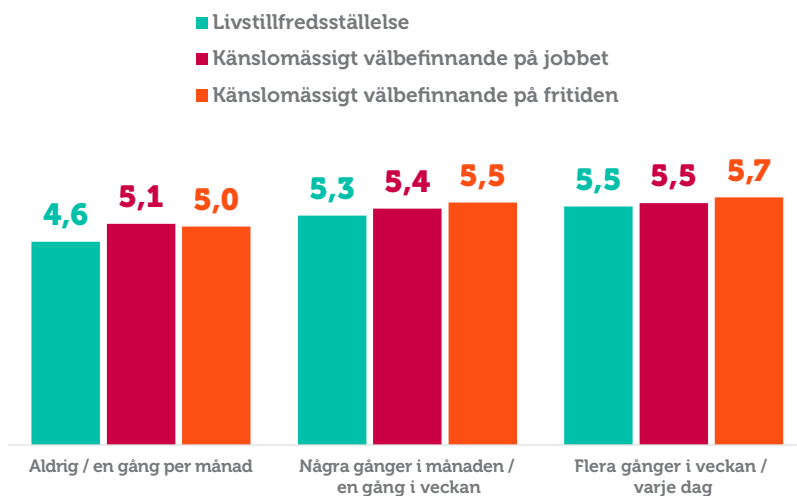
Figur 6 Livstillfredsställelse och känslomässigt välbefinnande på jobbet och på fritiden (medelvärde 1-7), ålder

Sociala relationer och välbefinnande bland företagare

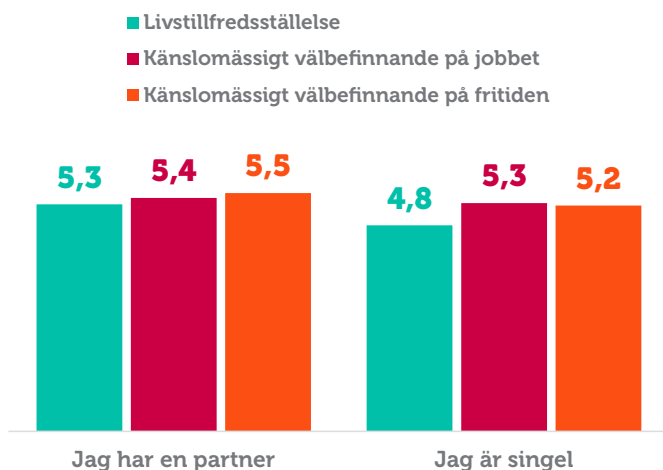
Forskningen om välbefinnande har visat att goda sociala relationer är betydelsefulla (Diener & Seligman 2002). Vi ser i figur 7 att företagare som ofta umgås med släkt, vänner och kollegor mår betydligt bättre än företagare som gör detta mer sällan. Något otippat finns det positiva sambandet mellan umgängesfrekvens och välbefinnande både för företagares välbefinnande på jobbet och på fritiden.

Figur 7 Livstillfredsställelse och känslomässigt välbefinnande på jobbet och på fritiden (medelvärde 1-7), sociala kontakter

En annan aspekt av sociala relationer är huruvida man har en partner eller ej. Resultaten visar att företagare som är singlar mår lika bra på jobbet som företagare som har en partner, men de mår signifikant sämre på fritiden (se figur 8). Företagare som är singlar och som har låg umgängesfrekvens är också mindre nöjda med livet som helhet jämfört med företagare som har en partner, vilket är i linje med tidigare forskning bland befolkningen i stort (Fors & Brülde 2011).

Figur 8 Livstillfredsställelse och känslomässigt välbefinnande på jobbet och på fritiden (medelvärde 1-7), partner/singel

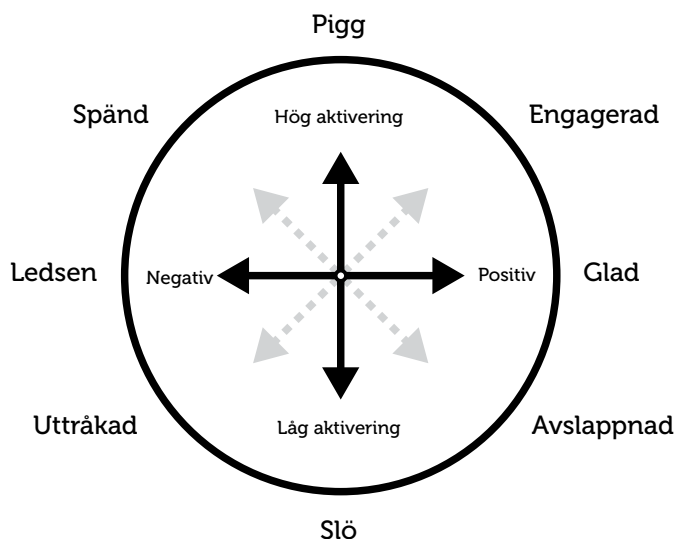
Hur mår Sveriges företagare på jobbet?

Efter att vi redogjort för företagares generella livstillfredsställelse och välbefinnande, gör vi nu en fördjupning i hur själva företagandet är kopplat till företagares mående på jobbet. Fördjupningen inleds med att beskriva hur företagarna mår på jobbet, för att sedan undersöka vilka aspekter av företagandet som hänger ihop med graden av välmående.

Företagares upplevelser av olika känslor

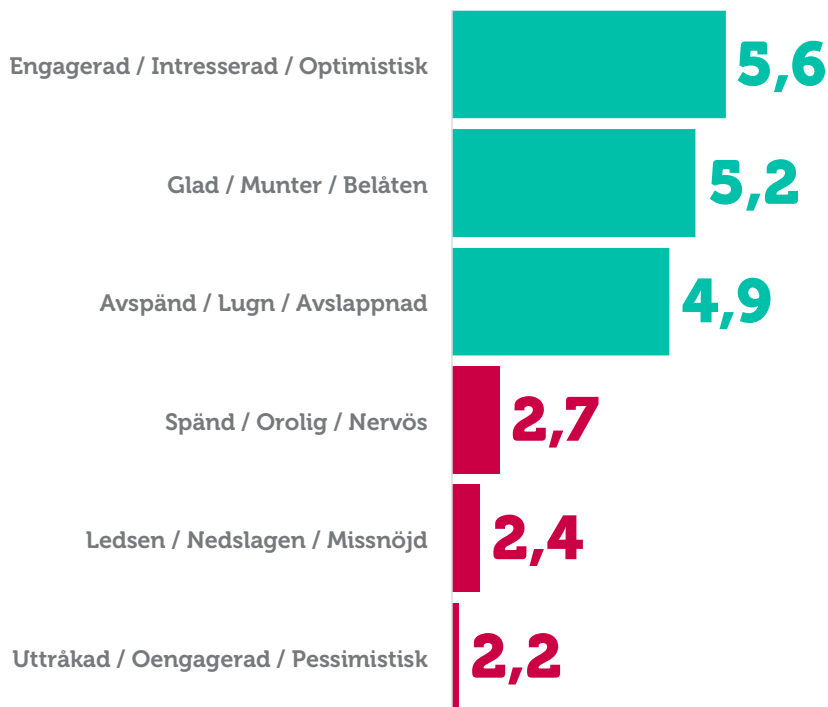
Som vi redan konstaterat har företagare generellt ett högt välbefinnande, men för att få en mer nyanserad bild av hur företagarna känner sig när de jobbar, fick de skatta hur ofta de upplever olika typer av positiva och negativa känslor (Västfjäll m.fl. 2007). Vi skiljer här mellan sex olika typer av känslor som kan ordnas i en cirkel utifrån två grundläggande dimensioner. Den ena dimensionen handlar om graden av välbehag jämfört med obehag, medan den andra dimensionen handlar om graden av vakenhet, det vill säga hur pigg eller slö man känner sig (se figur 9).

Figur 9 En beskrivning av sinnesstämningen

Till att börja med kan vi konstatera att alla typer av positiva känslor (engagerad, glad, avspänd) är vanligare än alla typer av negativa känslor (se figur 10). Positiva känslor med hög aktiveringsgrad, som att känna sig engagerad, är dock vanligare än mer stillsamma positiva känslor som att känna sig avslappnad. Samma mönster ser vi bland de negativa känslorna där oro är vanligare än tristess. Dessa resultat är i linje med tidigare forskning om företagare från andra länder som visat att företagare generellt har ett väldigt högt arbetsengagemang.

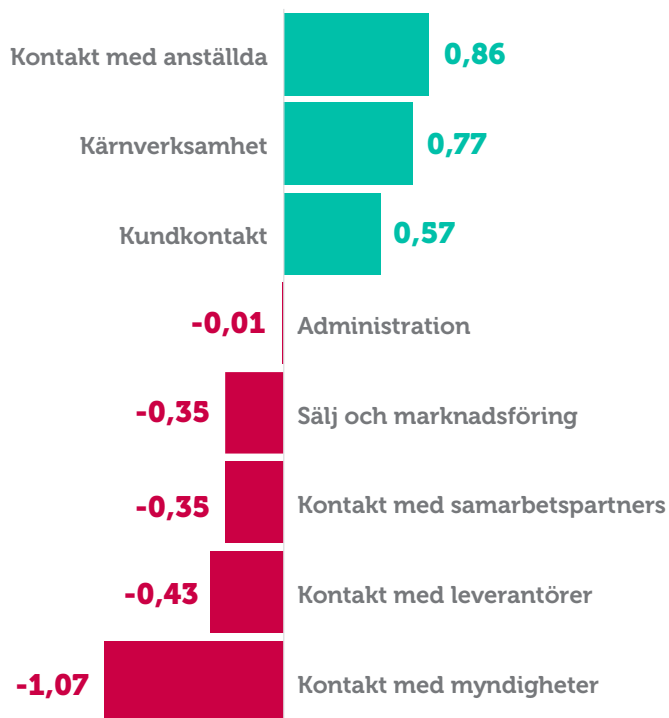
Figur 10 *Känslor på jobbet, medelvärde på skala 1-7 (1 = inte alls, 7 = hela tiden)*

Hur använder företagare sin tid?

I undersökningen ställdes frågor om företagares tidsanvändning. Vi använde dessa svar och beräknade hur mycket tid företagarna spenderade på olika aktiviteter i relation till deras generella arbetstid. Resultaten visar att företagare spenderar största delen av sin tid i kontakt med anställda, kärnverksamheten (produktionen eller utförandet av varor eller tjänster) och kundkontakt. Minst tid spenderar företagare på kontakter med myndigheter, men även sälj/marknadsföring, kontakt med samarbetspartner och leverantörer spenderar man relativt sett mindre tid på (se figur 11).

Figur 11 *Relativ tidsanvändning per aktivitet*

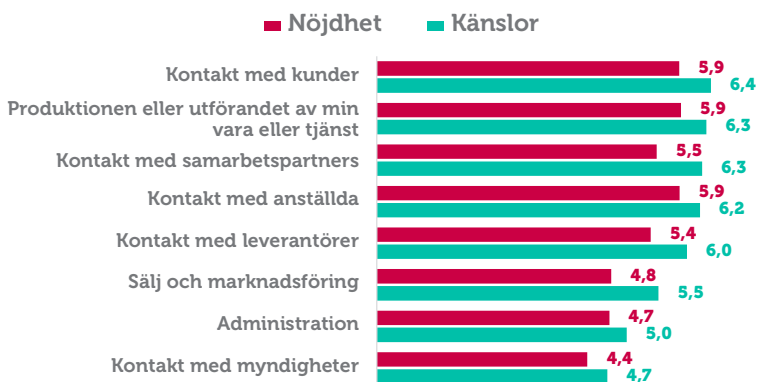

Hur mår företagare under olika aktiviteter?

I enkätundersökningen fick företagarna även ange hur de kände sig när de senast utförde aktiviteterna ovan. Svarsskalan gick från 1 ”mycket illa till mods” till 7 ”mycket väl till mods”. Vi kan utläsa att företagarna upplever mest glädje när de har kontakt med sina kunder, följt av kärnverksamheten som företagarna också upplever som mycket glädjefyllt. Även kontakt med samarbetspartners och anställda är något som företagarna uppskattar. Sälj och marknadsföring upplevs som något mindre glädjefyllt medan administration och framför allt kontakt med myndigheter är de aktiviteterna som upplevs som minst glädjefylla. Vi frågade även hur nöjda företagarna var generellt med de olika aktiviteterna, till skillnad från hur de kände sig vid det senaste tillfället de ägnade sig åt olika aktiviteter. Resultaten visar dock inte på några betydelsefulla skillnader.

Slutligen undersökte vi kopplingen mellan företagarnas tidsanvändning och deras generella välbefinnande på jobbet. Är de aktiviteter som företagarna mår bäst av i stunden även de aktiviteter som företagarna mår bäst av att spendera mycket tid på? Ja, till viss del verkar det vara så. Resultaten visar att ju mer tid företagarna spenderar på kundkontakter desto bättre mår de generellt. Det omvända förhållandet gäller för administration och kontakt med myndigheter, vilka alltså utgör aktiviteter som tycks dra ner företagarnas generella välbefinnande något. Vi fann dock ingen korrelation mellan hur mycket tid företagarna spenderar på övriga aktiviteter (som t.ex. sälj eller kärnverksamheten) och deras generella välbefinnande.

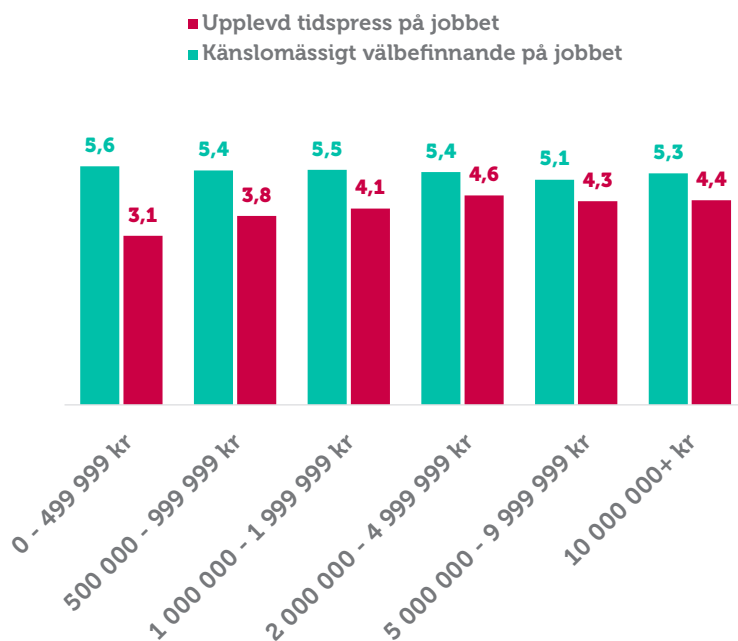
Figur 12 *Känslor under olika aktiviteter som företagare, medelvärde på skala 1-7 (1 = mycket illa till mods, 7 = mycket väl till mods) och nöjdhet vid olika aktiviteter som företagare, medelvärde på skala 1-7 (1 = mycket missnöjd, 7 = mycket nöjd)*

Företagets omsättning och företagares välbefinnande

Företagets omsättning är ett centralt mått på företagets storlek. När vi undersökte sambandet mellan företagarnas välbefinnande på jobbet och företagets omsättning fann vi en väldigt svag koppling. Förvånande nog fann vi att företagare vars företag har låg omsättning mår något bättre på jobbet jämfört med företagare vars företag har hög omsättning. En tänkbar förklaring till detta något oväntade resultat är att företagare med stora företag jobbar mer och är mer jäktade (det vill säga upplever högre grad av tidspress) än företagare med mindre företag. Denna teori bekräftades när vi mätte tidspress bland företagarna (se figur 13).

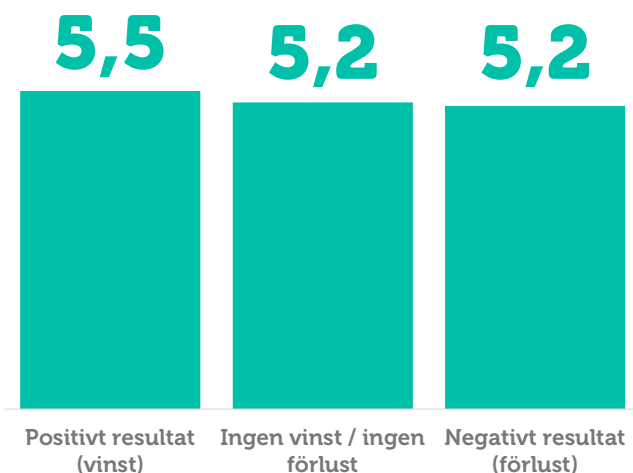
Figur 13 Känslomässigt välbefinnande och upplevd tidspress på jobbet (medelvärde 1-7), efter omsättning

Lönsamhet och välbefinnande på jobbet

Även om företagets omsättning kan ge en bild av hur bra företaget går är lönsamheten i de flesta fall viktigare. Vi undersökte därför även sambandet mellan lönsamhet och välbefinnande bland företagarna. Vi kan konstatera att företagare vars företag har ett positivt resultat (det senaste året) har ett bättre välmående på jobbet än företagare vars företag gick med förlust eller uppvisade ett nollresultat. Det tycks alltså snarare vara lönsamheten än omsättningen som bidrar till ett lyckligt företagande. Detta kommer vi att fördjupa oss i nedan där vi jämför vikten av arbetstid, omsättning och lönsamhet för företagarnas välbefinnande.

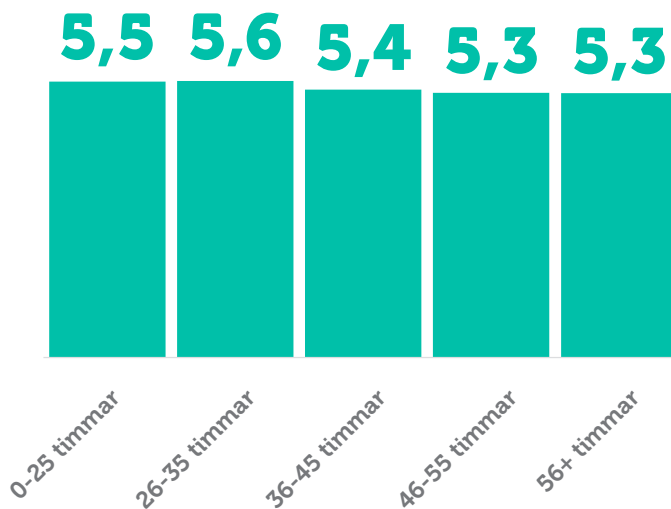
Figur 14 Känslomässigt välbefinnande på jobbet (medelvärde 1-7), efter lönsamhet

Arbets tid, tidspress och välbefinnande på jobbet

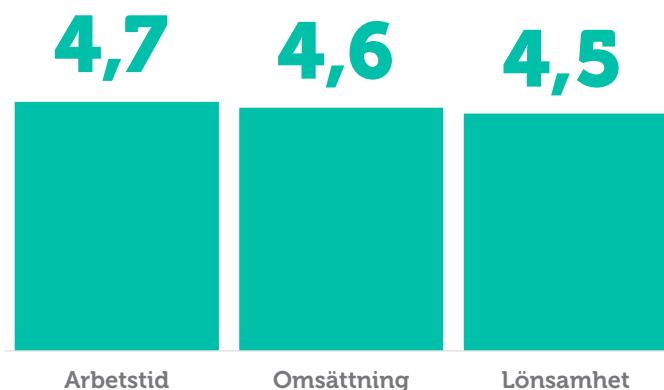
Utöver omsättning och lönsamhet, kan även arbetstid vara en viktig faktor när det kommer till företagares välbefinnande. Många företagare spenderar mycket tid på jobbet, till exempel är det vanligt att arbeta mer än 45 timmar per vecka. När vi undersöker sambandet mellan arbetstid och välbefinnande, ser vi att företagare som jobbar mycket mår lite sämre än företagare som lägger mindre tid på att jobba. Trots att vi tidigare sett att företagare är väldigt engagerade på jobbet tycks det finnas vissa nackdelar med att spendera väldigt mycket tid på att jobba. En förklaring kan vara att man har mindre tid för familjeliv och fritidsaktiviteter. När vi undersöker detta ser vi att företagare som jobbar mycket är betydligt mindre nöjda med fritiden men nästan lika nöjda med familjen och nära relationer som företagare som jobbar mindre. Vidare fann vi att i de fall man jämför företagare som är lika nöjda med sin fritid så finns inget samband mellan arbetstid och välbefinnande.

Figur 15 Känslomässigt välbefinnande på jobbet (medelvärde 1-7), efter arbetstid

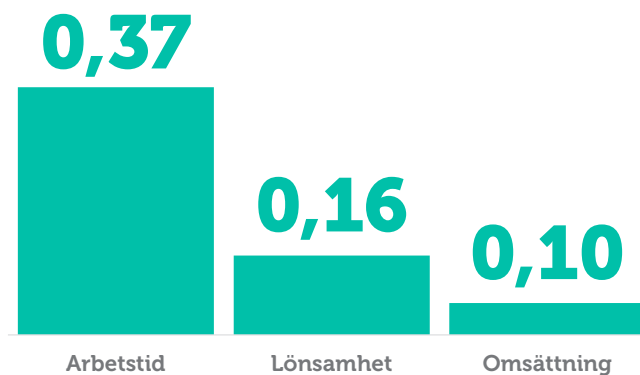
Nöjdhet med omsättning, lönsamhet och arbetstid

Figur 16 Nöjdhet med omsättning, lönsamhet och arbetstid

Företagare är mer nöjda med sin arbetstid jämfört med hur nöjda de är med sin omsättning och lönsamhet, vilket antagligen kan förklaras av att företagarna i hög grad kan bestämma över sin arbetstid (autonomi). En annan fråga rör hur viktig arbetstid, omsättning och lönsamhet är för företagarnas välbefinnande? Vår analys visar här (se figur 17) att tillfredsställelse med arbetstiden har ett mycket starkare samband med företagarnas välbefinnande än tillfredsställelsen med företagets omsättning och lönsamhet.

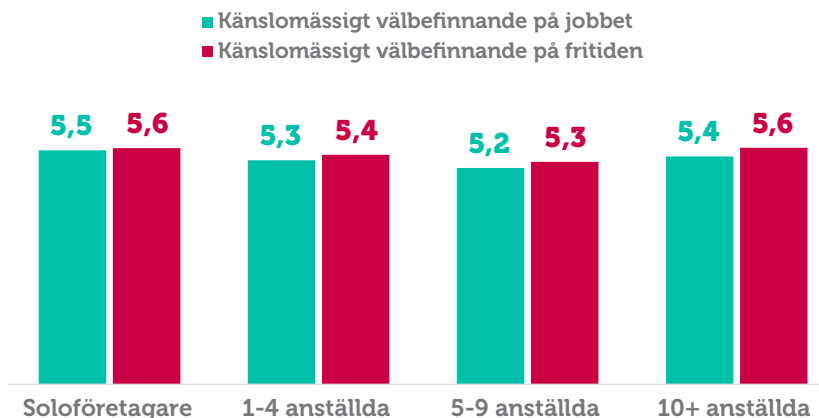
Figur 17 Samband mellan nöjdhet med olika domäner och välbefinnandet på arbetet (multipel regressionsanalys - unstandardised coefficients)

Välbefinnande bland soloföretagare och företagare med anställda

Finns det någon skillnad i välbefinnande mellan soloföretagare och de som har anställda? I figur 18 jämför vi soloföretagare och företagare med anställda med avseende på välbefinnande på jobbet respektive fritiden. Här visar våra resultat att välbefinnandet på jobbet och fritiden är högre för soloföretagare. Skillnaden förklaras antagligen av att soloföretagare har mer kontroll över sitt företag och därför i högre grad upplever att de kan påverka sin dagliga arbetssituation.

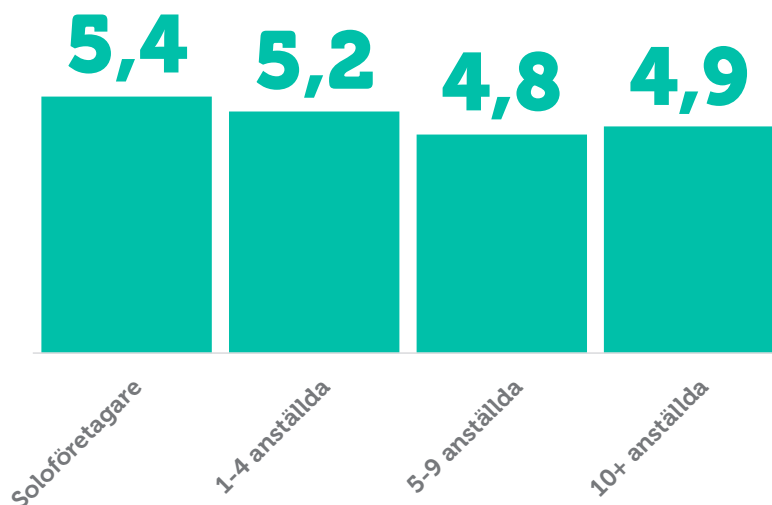
Figur 18 Livstillfredsställelse och känslomässigt välbefinnande på jobbet och på fritiden (medelvärde 1-7), företagare med och utan anställda

Autonomi bland soloföretagare och företagare med anställda

Som ovan visat, mår soloföretagare lite bättre än företagare med anställda och vi reste därför frågan om soloföretagare har större möjlighet att påverka sin dagliga arbetssituation. Denna förmåga att kunna påverka sin arbetssituation fångas av begreppet autonomi. För att undersöka detta mätte vi även företagarnas upplevda grad av autonomi. Vi ser här att företagare som har anställda upplever en lägre grad av autonomi –jämfört med företagare som inte har anställda. En mer ingående analys visar även att autonomi förklarar varför soloföretagare uppvisar högre grader av välbefinnande.

Figur 19 Upplevd autonomi på jobbet (Autonomy Work Index) (medelvärde 1-7)

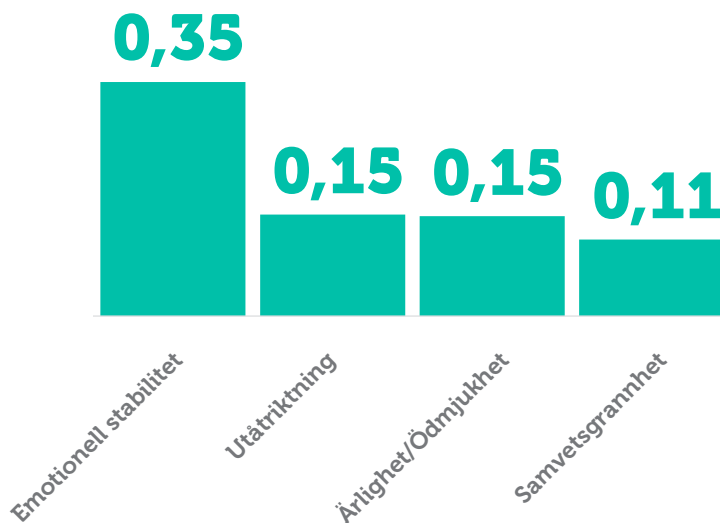
Att företagare med anställda mår lite sämre beror antagligen på att det kräver ansvarstagande vilket begränsar autonomi. Det är dyrt att anställa och en företagare måste se till att företaget lyckas generera tillräckligt med intäkter för att kunna betala de anställdas löner. En annan undersökning som Företagarna har genomfört visar att närmare hälften av företagarna någon gång avstått från sin lön för att kunna betala anställda. Företagare med 5-9 anställda mår mindre bra än andra grupper och de upplever även lägst autonomi, vilket kan vara förklaringen till varför de mår mindre bra. Större företag har ofta mer supporttjänster vilket underlättar för företagaren, och dessutom skapar mer autonomi och frihet.

Har företagares personlighet något samband med deras välbefinnande?

I relation till framgångsrikt företagande såväl som till välbefinnande, talas det ofta om att personligheten kan ha betydelse. När det gäller välbefinnande har tidigare forskning visat att olika personlighetsdrag är betydelsefulla för att förklara skillnader i känslomässigt välbefinnande och livstillfredsställelse (Steel m.f. 2008). Inom psykologin har en sexfaktormodell för att mäta och studera personlighet blivit alltmer vedertagen (Lee & Ashton 2008). I undersökningen mätte vi de sex stora personlighetsdragen genom att

företagarna fick ta ställning till 24 olika påståenden, till exempel "Pratar med många olika människor på fester" och "Gillar ordning". Skalan kallas IPIP-6 och de sex personlighetsdragen är öppenhet för nya intryck, utåtriktning, vänlighet, emotionell stabilitet, samvetsgrannhet och ärlighet/ödmjukhet (Sibley m.fl. 2011). När vi undersökte dessa personlighetsdrag hos olika typer av företagare fann vi inga skillnader mellan de som har stora och små företag, däremot fann vi ett tydligt samband mellan personlighetsdragen och företagarnas livstillfredsställelse (se figur 20). Vi fann här att "Emotionell stabilitet" (låg neuroticism) har starkast samband med livstillfredsställelse. Detta är inte förvånande då personer som ligger högt på detta drag är bra på att hantera stress och motgångar samt tenderar att vara mindre självkritiska. Utåtriktning, ärlighet/ödmjukhet och samvetsgrannhet är andra personlighetsdrag som har positiva samband med livstillfredsställelse. Däremot har de övriga två personlighetsdragen som mäts med IPIP6-modellen, öppenhet och vänlighet, inga signifikanta samband med företagarnas tillfredsställelse med livet. Varför mår företagare med vissa personlighetsegenskaper bättre? Vilken roll spelar personligheten för lönsamhet och omsättning samt hur man hanterar olika utmaningar i sitt dagliga arbete? I en kommande rapport kommer vi att fördjupa oss mer i sambandet mellan ett framgångsrikt företagande, välbefinnande och personlighet.

Figur 20 Samband mellan livstillfredsställelse och personlighetsdrag

Diskussion

Avslutningsvis vill vi lyfta tre särskilt intressanta insikter som den här rapporten kan förmedla. För det första, rapporten visar att även om många företagare i Sverige jobbar mycket och upplever en hög arbetsbelastning så tycks företagare överlag känna en hög grad av välbefinnande och livstillfredsställelse. Detta är i linje med andra studier som även visat att småföretagare är mer nöjda med sina liv jämfört med anställda. Detta resultat kan i förlängningen bidra till en mer balanserad bild av småföretagande än den som ibland förmedlas i samhällsdebatten, där fokus ofta riktas mot de mindre positiva aspekterna av småföretagande som till exempel företagares höga arbetsbelastning och långa arbetstider.

För det andra, även om många av de traditionella förklaringsfaktorerna bakom människors välbefinnande också tycks gälla för gruppen företagare, så visar rapporten att det finns intressanta och ibland oväntade skillnader inom gruppen företagare. Till exempel ser vi att soloföretagare mår bättre än företagare med anställda, i synnerhet jämfört med företagare som har upp till 10 anställda. Detta trots att soloföretagare har lägre omsättning och lönsamhet samt är mindre nöjda med sin privatekonomi. En viktig faktor i detta sammanhang tycks vara den lägre grad av kontroll och högre grad av tidspress som företagare med anställda upplever. En angelägen fråga är därför att fundera på vad som behövs för att soloföretagare ska kunna låta företaget växa utan att välbefinnandet påverkas negativt.

En tredje insikt är att företagarnas välbefinnande och tillfredsställelse på jobbet är kopplat till vilka aktiviteter de ägnar sig åt. En glädjefylld arbetsdag för den genomsnittliga företagaren tycks vara en dag med mycket kundkontakt men med lite administration och myndighetskontakter. En ytterligare angelägen fråga är därför att fråga sig hur småföretagares tidsanvändning kan optimeras så de kan spendera mer tid på kundkontakter och kärnverksamheten och mindre tid på administrativt arbete.

Referenser

- Diener, E. D., Emmons, R. A., Larsen, R. J., & Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of personality assessment*, 49(1), 71-75.
- Diener, E., & Seligman, M. E. (2002). Very happy people. *Psychological science*, 13(1), 81-84.
- Fors, F & Brülde, B (2011) Välbefinnande och livstillfredsställelse i dagens Sverige i Sören Holmberg, Lennart Weibull & Henrik Oscarsson (red) *Lycksalighetens ö*. Göteborg: SOM-institutet, Göteborgs universitet.
- Lee, K., & Ashton, M. C. (2008). The HEXACO personality factors in the indigenous personality lexicons of English and 11 other languages. *Journal of personality*, 76(5), 1001-1054.
- Sibley, C. G., Luyten, N., Purnomo, M., Mobberley, A., Wootton, L. W., Hammond, M. D., & McLellan, L. (2011). The Mini-IPIP6: Validation and extension of a short measure of the Big-Six factors of personality in New Zealand. *New Zealand Journal of Psychology (Online)*, 40(3), 142.
- Västhjäll, D., & Gärling, T. (2007). Validation of a Swedish short self-report measure of core affect. *Scandinavian Journal of Psychology*, 48(3), 233-238.
- Steel, P., Schmidt, J, & Shultz, J. (2008). Refining the relationship between personality and subjective well-being. *Psychological Bulletin*, 134, 138-161. doi: 10.1037/0033-2909.134.1.138.

Appendix A

Bakgrundsfråga	Svarsalternativ	Svarsfördelning
Kön	Man	74%
	Kvinna	26%
Ålder företagare	16-44 år	7%
	45-54 år	23%
	55-64 år	38%
	65+ år	32%
Antal anställda	Soloföretagare	40%
	1-4 anställda	30%
	5-9 anställda	13%
	10-19 anställda	8%
	20+ anställda	8%
Omsättning	0 - 499 999 kr	18%
	500 000 - 999 999 kr	13%
	1 000 000 - 1 999 999 kr	19%
	2 000 000 - 4 999 999 kr	16%
	5 000 000 - 9 999 999 kr	10%
	10 000 000+ kr	24%
Företagsform	Aktiebolag	81%
	Annat	19%

Hur mår företagaren?

Län	Blekinge län	2%
	Dalarnas län	7%
	Gotlands län	1%
	Gävleborgs län	2%
	Hallands län	3%
	Jämtlands län	2%
	Jönköpings län	3%
	Kalmar län	3%
	Kronobergs län	3%
	Norrbottnens län	4%
	Skåne län	11%
	Stockholms län	19%
	Södermanlands län	3%
	Uppsala län	3%
	Värmlands län	2%
	Västerbottens län	4%
	Västernorrlands län	3%
	Västmanlands län	2%
	Västra Götalands län	18%
	Örebro län	1%
	Östergötlands län	5%

Hur mår företagaren?

Bransch	Byggindustri	12%
	Energi & miljö (el, gas, vatten, recycling)	3%
	Fastighet	3%
	Företagstjänster	16%
	Handel	12%
	Hotell & restauranger	2%
	Information & kommunikation	9%
	Jordbruk, skogsbruk och fiske	2%
	Juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	14%
	Konsumenttjänsteföretag	7%
	Kredit & försäkring	0%
	Personliga & kulturella tjänster	2%
	Tillverknings- och utvinningsindustri	13%
	Transport & magasinering	3%
	Utbildning	2%
	Vård och omsorg	2%

Häng med i debatten
och följ *@foretagarna*
på Twitter, Instagram,
Linkedin och Facebook!

företagarna

Företagarna Sverige Service AB, Rådmansgatan 40, 106 67 Stockholm
08 – 406 17 00 | info@foretagarna.se | foretagarna.se